

İNSAN HAKLARINI İZLEYENLER İÇİN POLİTİKA BELGESİ

HAZIRLAMA REHBERİ

Bu yayın Avrupa Birliđinin maddi desteği ile hazırlanmıştır.
İçerik tamamıyla WEglobal S.r.l liderliğindeki konsorsiyumun sorumluluğu altındadır
ve Avrupa Birliđinin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

Yazar: Sait Fehmi Ađduk

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	4
BAŞLIK.....	4
YANITLANMASI GEREKEN SORULAR.....	5
POLİTİKA BELGESİ HAZIRLAMAK İSTİYORUM.....	5
POLİTİKA BELGESİ YAZILIR!.....	6
NEDEN POLİTİKA BELGESİ HAZIRLAMAK İSTİYORUM?.....	7
KAMU POLİTİKASI.....	7
LOBİCİLİK.....	7
SAVUNUCULUK.....	8
TOPLUMDAN DIŞLANMIŞ KESİMLER.....	9
NEDEN, NEDEN, NEDEN?.....	9
ZORUNDA MIYIM?.....	10
HANGİ KONULARDA POLİTİKA BELGESİ HAZIRLAMAK İSTİYORUM?.....	11
POLİTİKA.....	11
POLİTİKA ÖNERİSİ – POLİTİKA ÖNCELİĞİ.....	12
MEVZUAT VE UYGULAMA.....	12
POLİTİKA BELGESİNİN OMURGASI.....	13
SAVUNUCULUK KAMPANYA MIDIR?.....	14
SAVUNUCULUK YAPMAK BİR KONUYU SAVUNMAK MIDIR?.....	15
7/24 SAVUNUCULUK.....	20
ARTIK POLİTİKA BELGEMİZİ YAZMAYA BAŞLAYALIM.....	26
POLİTİKA BELGEM NASIL GÖRÜNÜYOR?.....	30
İÇERİK CANDIR.....	32
SONSÖZ.....	40

GİRİŞ

BAŞLIK

“Politika Belgesi Nasıl Hazırlanır?” başlığını atmaya dilim varmadı nedense. Çünkü, başlık pek çok şey demektir, anlatmak istediğimizin özüdür; yazının en başında yer alan tek bir cümle gibi görünse de aslında meselenin kökünde yer alır.

Şimdi sana “HİNDİSTAN” diyorum. Ne oldu? Bir anda gözünde, kalbinde, zihninde birçok şey canlanmaya başladı değil mi? Belki sesler duyuyorsun, burnuna kokular geliyor. Zihnini durdurabiliyor musun? Hiç Hindistan’a gitmediğim halde, bugüne dek bana yüklenen bilgiler ve hislerin eşliğinde sadece Hindistan sözünü duyduğumda bile; renkler, kumaşlar, sesler, sokaklar, Ganj Nehri, insanlar, insanlar, insanlar ve onları sıraya dizen kast sistemi gibi yüzlerce imge canlanıyor. Bir de Hindistan’ı görmüş olsaydım... Bilmem, hakları izleme konusunda bu bende nasıl bir iz bırakırdı.

Her metnin bir başlığı olur, her insanın bir adı olduğu gibi. O başlığı okuduğumuz o adı duyduğumuzda... Bu konuya ileride tekrar değineceğiz.

Sen elindeki bu kitapçığı okudukça, birlikte adım adım ilerleyeceğiz. Hakları izleyerek başladığın yolculuğa, önünde sonunda, “Politika belgesi nasıl hazırlanır?” sorusuna ilişkin ciddi bir fikir edinmiş olarak devam edeceksin. Hatta kendini disipline eder ve burada aktardıklarımı uygulamaya geçirirsen, bakmışsın kendi politika belgelerini hazırlar hale gelmişsin. Gördüğün gibi sana söz vermiyorum. Bu eğitim boyunca küçüklü büyüklü alıştırmalarla karşılaşacaksın; kazanımların onlara karşı nasıl bir tutum takınacağına bağlı.

YANITLANMASI GEREKEN SORULAR

Peki bu kitapçıkta hangi soruların yanıtlarını bulacaksın? Öncesinde benim sana sorularım var? Neden bir politika belgesi hazırlamak istiyorsun? Hangi konu[lar]da politika belge-si/leri hazırlamak istiyorsun? Politika belgende nelerin olmasını, nelerin olmamasını istiyor / tercih ediyorsun? Politika belgesini/lerini kimlerle hazırlayacaksın? Politika belgelerini kimlere sunacaksın? Politika belgenin nasıl bir etki yaratmasını istiyorsun, nasıl bir etki yaratacağını hayal ediyorsun?

Eğer şu anda online ya da yüzyüze politika belgesi eğitimime katılıyor olsaydın, senden bu soruların yanıtlarını düşünmeni ve kâğıda dökmeni isterdim. Bizim sözlü kültüre yatkın olmamızdan ve yeterince okumadığımızdan yakınılır. Hadi gel yakınmayı bir kenara bırakalım. Sen de kabul edersen bu kitapçık aracılığıyla aramızda bir tür diyalog geliştirelim. Öyleyse yaslan arkana, yukarıda sorduğum soruların yanıtlarını düşünmeye başla. Sonra al eline kâğıdı kalemi ya da geç bilgisayarının başına, yukarıda sorduğum soruların yanıtlarını hiç üşenmeden tek tek yanıtla.

POLİTİKA BELGESİ HAZIRLAMAK İSTİYORUM...

Farkında mısın, yukarıda çok temel bir soruyu sormaktan geri durdum? Savunuculuk dahil her tür iletişim eğitiminde “hedef kitle” kavramını daima dilimize dolarız. Mesajımızı ulaştırmak, amacımızı anlatmak, yanımıza çekmek, eni konu etkilemek istediğimiz insanlara ilişkin uzun uzadıya düşünür ya da düşünür gibi yaparız da... Nedense en temel soruyu unuturuz: “Ben kimim?” yani “Politika belgesi hazırlamak isteyen BEN kimim?”

Sen benim hedef kitlemsin, bu rehber kitapçığı kendisi için hazırladığım biricik okuyucum: İnsan haklarını izleyen, değerlendiren ve sonucunda bununla ilgili çeşitli çıktılar ortaya koyacak olan sen. Bu şu anlama geliyor; yazdığım pek çok cümle ve paragrafta kendime senin kim olduğunu hatırlatıyorum. Bunu çoğu zaman farkına bile varmadan yapıyorum. Demem o ki, benim senin kim olduğunu unutmam mümkün değil. Peki sen kim olduğunu kendine ne kadar hatırlatıyorsun? Elbette burada felsefi bir sorgulamadan öte pratik bir soru soruyorum?

Öyleyse yukarıdaki soru listene bir ekleme daha: *“Politika belgelerini sunacağın karar vericilere, insan hakları izleme kimliğini nasıl ifade edeceksin?”*

POLİTİKA BELGESİ YAZILIR!

Eğer yanıtlarını verdiysen devam edebiliriz. Peki ya yanıtları vermediysen? Biz insanlar farklı farklıyız. Eminim bir bildiğin vardır. Yeter ki tembellik bizden uzak olsun. Yeri gelmişken sana bir anımı anlatayım. Master tezimi yazdım, danışmanlarımdan birinin önüne koydum. Bir süre sonra işlerin ne durumda olduğunu görmek için kendisini ziyaret ettim. *“Okumadım.”* dedi. *“Neden?”* diye sordum. *“Bir ayda tez yazılmaz.”* dedi. *“İyi de ben bu tezi bir ayda değil iki yılda yazdım.”* deyince yerinde doğruldu meraklı gözlerde baktı. *“Hocam, ben okudum durdum. Uzun uzun notlar aldım. Ne zaman ki belirli bir tokluk hissettim, işte o zaman yazmaya koyuldum. Evet bir ayda yazdım, ama öncesi çooook uzun.”*

İşine karışmayayım; sen yine de bil ki politika belgesi şu ya da bu şekilde, ama muhakkak yazıya geçirilir! Ne kadar zamanını alır bilmem. Bu yolculukta; bol bol yazıp, cümlelerin üzerini çizmen, kelimelerini özenle seçmen, sonra baştan yazman, lüzumsuz her şeyi atmak için kendinle epey pazarlık yapman ve sürü sepet karar alman gerekecek. Çünkü benim sana yazmayı öğretmeyi amaçladığım politika belgesi iki sayfayı aşmayacak kolay anlaşılır kısacık bir metin olacak. Kim okursa okusun, ne demek istediğini şıp diye anlayacak. Veee, kısa yazmak zordur.

NEDEN POLİTİKA BELGESİ HAZIRLAMAK İSTİYORUM?

KAMU POLİTİKASI

Politika belgesi adı üstünde, kamu politikalarıyla ilgilidir. Kamu politikalarını etkilemek üzere karar verme süreçlerine katılmak için yazılırlar. En sade anlatımla, kamu politikalarını etkileme girişimine, bu amaçla yapılandırılanların toplamına savunuculuk denir. Biliyorsun, lobicilik diye bir laf daha var. Gel işin en başından savunuculuk ve lobicilik arasındaki farkı ortaya koyalım, rahat rahat ilerleyelim.

LOBİCİLİK

Söylentiye göre Amerikan başkanlarından Ulysses S. Grant iş çıkışında Willard Otel'in lobisine uğrar bir şeyler içer, günün yorgunluğunu atarmış. Bu alışkanlığın farkına varan iş insanları da lobiye uğrayıp sohbete dahil olmaya; iş dünyasının ve kendi şirketlerinin çıkarlarını gözetmek için çaba göstermeye başlamışlar. Zaman içinde bu kişilere lobiciler, yaptıkları işe de lobicilik denmiş. Oysa lobicilik faaliyetlerinin, 1870lere rastlayan bu hikâyeden çok daha öncesinde de var olduğu biliniyor. Sonuç olarak, lobiciliğin kökeninde iş dünyasının kendi çıkarlarını gözetmek için kamu politikalarını etkileme çabası yer alıyor.

SAVUNUCULUK

Savunuculuk ise bambaşka bir hikâye ile karşımıza çıkıyor. Yine on dokuzuncu yüzyıldayız. Akıl hastalarının içinde buldukları durum içler acısı. Savunuculuğun kökenleri, bu hastalara ve onların haklarına dayandırılıyor. Kimsenin önemsemediği, herkesin itip kaktığı, hatta üzerlerinde bilimsel deneyler yapıp, işkenceye maruz bırakılan bu insanları birileri önemsemiş. İşte onlar bugün anladığımız anlamıyla ilk savunucular. Yoksul ve kırılgan grupları koruması gereken; yerel, ulusal ve uluslararası politikaların var olmadığı, olsa da etkin olarak uygulanmadığı ya da hiç uygulanmadığı durumların farkına varıyor bu muhteşem insanlar.

Gördüğün gibi, çıkış noktası ne olursa olsun hem lobicilikte hem de savunuculukta temel amaç kamu politikalarını etkilemek için karar vericiler üzerinde baskı oluşturmak, karar verme süreçlerine katılmak. Peki neden, elbette hak ve özgürlüklerin sağlanması ve korunması için.

İnternet'te gezindiğimde ya da konuyla ilgili yazılmış farklı kaynakları taradığımda göreceksin ki, kimileri lobiciliği savunuculuğun bir bölümü olarak tanımlamayı tercih ediyor. Söz konusu sivil toplum çalışmaları olduğunda ben yukarıdaki hikayelere yakın duruyor ve lobicilik kavramını özellikle kullanmıyorum. Savunuculuğun kendi başına son derece kapsayıcı ve çıkış noktası itibarıyla sivil toplum kullanımına çok daha uygun olduğunu düşünüyorum. Hele hele temel amaç insan haklarını izleme olduğunda, daha çok özel sektöre mal olmuş lobicilik kavramından uzak durmayı özellikle tercih ediyorum.

Savunuculuk, STK'ların ortak bir çıkar için herhangi bir kamu politikasını etkileme girişimidir. Karar vericileri etkileyerek, yasaları veya politikaları toplumdan dışlanmış kesimler lehine değiştirmek için, bilgiyi stratejik olarak kullanma süreci olarak da tanımlanabilir. Savunuculuk, politika veya yasa değişiklikleri talep etmeyi veya yapılan değişikliklere katkıda bulunmayı amaçlar.

Politika ve yasa değişikliklerinde karar vericiler önemli bir konumdadır. Karar vericiler, yerel, bölgesel, ulusal veya uluslararası düzeyde, atanmış veya seçilmiş kişiler olabilir. Örneğin, bakanlar ve milletvekilleri ulusal düzeyde seçilmiş karar vericiler, valiler ve kaymakamlar yerel düzeyde atanmış karar vericilerdir. Çözmeye çalıştığınız sorun için ulusal, yerel ve uluslararası düzeylerde, atanmış veya seçilmiş karar vericileri etkilemeniz gerekebilir.¹

TOPLUMDAN DIŞLANMIŞ KESİMLER

Eğitimlerimde, uzun yıllardır, Sivil Toplum Geliştirme Merkezi'nin yayınladığı *"STKlar İçin Savunuculuk Rehberi"*nde, Yiğit Aksakoğlu tarafından farklı kaynaklardan derlenen savunuculuk tanımını kullanıyorum. Bu tanımdaki *"yasaları veya politikaları toplumdan dışlanmış kesimler lehine değiştirmek için"* ibaresi benim için bir çapa niteliğinde. Lobicilik ve savunuculuk arasındaki farkı yine bu ibare en iyi şekilde ifade ediyor.

NEDEN, NEDEN, NEDEN?

Bir sivil toplum örgütü neden politika belgesi yazmak ister? Çünkü savunuculuk yapan bir sivil toplum örgütünün temel amacı yasaları veya politikaları toplumdan dışlanmış kesimler lehine değiştirmek, iyileştirme ve belki de en başından tasarlamaktır. Tersinden yaklaşırsak; yasaları veya politikaları toplumdan dışlanmış kesimler lehine değiştirmek, iyileştirme ve belki de en başından tasarlamak için yapılanların toplamı aslında savunuculuğun ta kendisidir.

¹ Stk'lar İçin Savunuculuk Rehberi, Yiğit Aksakoğlu, STGM Yayını, Kasım 2006, Ankara

ZORUNDA MIYIM?

Bu arada bütün sivil toplum örgütleri savunuculuk yapmaz ve yapmak zorunda da değildir. Yine de biliyoruz ki, sivil toplum örgütlerinin yaptıkları çalışmalar dolaylı da olsa kamu politikalarını toplumun lehinde etkileyecektir.

Peki soruyu bir de şöyle sormayı deneyelim. Hakları neden izliyorsun? Neden hakları izleme çalışması yapıyorsun? Amacın sadece tarihe not düşmek ve farkındalık oluşturmak mı? Belli ki sen ve kurumun kamu politikalarının oluşum süreçlerinin bir parçası olmak istiyorsunuz ki politika belgesi yazmayı öğrenme sürecinde ilerliyorsunuz.

HANGİ KONULARDA POLİTİKA BELGESİ HAZIRLAMAK İSTİYORUM?

Bu sorunun yanıtı hem kolay hem zor. Hangi konuda kamu politikalarını etkilemek istiyorsan o konularda politika belgesi hazırlamak istiyorsun elbette. Peki bu konular neler? Elbette senden bir liste daha hazırlamanı istiyorum. Ancak ondan önce gel hem politikayı tanımlayalım hem de bir çerçeve çizelim.

POLİTİKA

POLİTİKA, eylem için prensipler dizgisi; yasama organının, hükümetin ve yerel yönetimlerin karar verme ve eylemlerine rehberlik eden duruş.

İngilizcede *politics* ve *policy* kelimeleri arasında bir ayrım olsa da Türkçede politika her iki kavram için de kullanılıyor. Bizim politika belgesinde sözünü ettiğimiz politika kelimesi, kamu politikalarını etkilemek için sivil toplumun oluşturduğu ya da oluşumuna katkı vermek istediği *policy* kavramına karşılık geliyor. Yani politikayı burada siyaset yapma anlamında değil, bir bağlamda kamu politikaları oluşturulurken yapılan siyaset ve her türlü edime katılmak

ve etki etmek için bir nevi temel yaklaşım ya da duruş olarak anlıyoruz. Politika belgesi de bu duruşu kısa ve öz bir şekilde ortaya koyduğumuz belge oluyor.

POLİTİKA ÖNERİSİ – POLİTİKA ÖNCELİĞİ

Uygulamada, her bir politika önerisi, sivil toplum örgütünün ilgilendiği kamu politika alanlarına karşılık geliyor. Ancak bir kamu politika alanına ilişkin birden çok politika önerisi çıkarmak elbette mümkün. Biraz önce senden bir liste hazırlamanı istemiştim. İşte bu liste politika öncelikleri listesi aslında. Öncelikle kurumunun ilgi alanına giren bütün politika önerilerini belli bir sıralama olmaksızın yazmanı rica ediyorum. Bu liste bir politika öneri listesi. Belki de senin listen zaten hazır mıdır? Bak bakalım hangi hak alanlarında izleme yaptığının listesi ile politika önerileri listen ne kadar örtüşüyor?

Bu önerileri kendi aranızda tartıştıktan sonra, kapasitenize, siyasi takvim ve rüzgar gibi öğelere göre belli bir sıraya dizmenizin sonucunda oluşan listeye de politika öncelikleri listesi deniyor.

MEVZUAT VE UYGULAMA

Mevzuat, bir ülkede yürürlükte olan yasa, tüzük, yönetmelik vb.nin bütünüdür. Savunuculuk yapan bir sivil toplum örgütü, idealde bir yandan mevzuat diğer yandan da mevzuata ilişkin her türlü uygulama üzerine söz söylemek, ilgili tüm süreçlere katılmak ister.

Yürürlükteki Yasa:

- ⦿ Yürürlükteki bir yasa, tüzük, yönetmelik ya da bunlara ilişkin hizmet ve uygulamalara ilişkin değişiklik önermek.
- ⦿ Yürürlükteki bir yasa, tüzük, yönetmelik ya da bunlara ilişkin hizmet ve uygulamaların sona erdirilmesini önermek.

Yeni Yasa:

- ⦿ Meclis tarafından görüşülen ya da kamu idaresi tarafından yazılan bir yasa tasarısının ya da yönetmeliğin ve/ya da bir hizmetin değiştirilmesi ya da yasalaşmasının engellenmesi.
- ⦿ Yeni bir yasa, yönetmelik ve/ya da bir hizmetin meclis ya da hükümet tarafından önerilerek geçmesinin sağlanması.

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi, sivil toplum örgütlerinin bir kamu politikası üzerine söz söylemesi için böyle bir politikanın henüz oluşmuş olmasına bile gerek yoktur. Aynı hukuki pek çok düzenlemenin, birçok alanda hayattaki gelişmelerin ardından gelmesi gibi. Sosyal Medya ya da sanal para gibi konularda nasıl hukuki uygulamalar zaman içinde oluştuysa, sivil toplum da birçok alana daha politikalar ve yasalar oluşmadan dahil olabilir.

POLİTİKA BELGESİNİN OMURGASI

Bir Sivil Toplum Örgütü olarak, oturdunuz birlikte çalıştınız. Hangi alanlarda hangi ortak çıkarlar için hangi kamu politikalarını etkilemek istediğinizi biliyorsunuz artık. Hatta bunları bir önem sırasına dizdiniz ve politika öncelikler listenizi bile hazırladınız. Şimdi karar vericileri etkileyerek, yasaları veya politikaları toplumdan dışlanmış kesimler lehine değiştirmek için çalışmaya hazırsınız.

Peki karar vericilere ne söyleyeceksiniz? İşte bunları yazdığınız belgenin adı Politika Belgesi.

Hadi gel bir de politika belgesinin ne olmadığını söyleyelim. Eğer bir devlet kurumunda çalışıyorsan en çok duyduğun sözlerden birisi bilgi notu olacaktır, sivil toplum ya da özel sektör çalışanıysan da infografik lafını çok duymuşsundur. Politika Belgesi, ne bilgi notudur ne de infografik! Bu iki belge

de bir konuyu bir kitleye özet olarak anlatmak için hazırlanan çok kıymetli belgelerdir. Infografik, sanki bilgi notunun grafik halidir, hazırlaması da kolay değildir. Peki nedir bu ve benzeri belgelerin politika belgesinden farkı? İşte tam burada politika belgesinin omurgası devreye giriyor. Bu omurgayı bir kez içselleştirdin mi, seni artık kimse tutamaz. Neden mi, hadi yakından bakalım.

Politika Belgesi, aşağıdaki soruları kolay anlaşılır bir dil kullanarak; kısa ve açık olarak yanıtlar:

- ⦿ Sorun nedir?
- ⦿ Sorun neden önem teşkil ediyor?
- ⦿ Çözüm nedir?
- ⦿ Kanun, düzenleme ve hükümet uygulamalarında hangi belirgin değişiklik ya da düzenleme gereklidir?

Politika belgesi, üzerine eğildiğin kamu politikasının kökenindeki soruna değinir. Birazdan örnekler vereceğim. Orada durmaz, bu sorunun neden önemli olduğunu anlatır. Yani bu sorun çözülmez ise başımıza nelerin geleceğini ortaya koyar. Böylece bizi işin ciddiyetine inandırır, ikna eder. Orada da durmaz, muhakkak çözüm önerisi getirir. İşte tam da bu noktada diğer birçok benzer belgeden ayrılır.

Bilgi notları ve benzer belgeler, genelde içinde bulunulan durumu açıklığa kavuşturmak için hazırlanan kısa ve öz metinlerdir; ortada bir çözüm önerisi var ise içerebilirler ancak bu zorunlu değildir. Politika belgelerini diğer bütün benzerlerinden ayıran özelliği somut çözüm önerileri sunmaları ve bununla birlikte söz konusu çözümü mevzuat ve uygulamalar ile muhakkak bağlantılandırmalarıdır.

SAVUNUCULUK KAMPANYA MIDIR?

Sana, herhangi bir örnek vermeyeceğim! Özel bir örnek vermeliyim, çünkü savunuculuğun kısa vadeli bir çalışma olmadığını kanıtlamam gerekiyor. Savunuculuk çoğunlukla kampanyacılık ile karıştırılır, hatta savunuculuk kampanyası diye bir durumdan söz edilir. Doğrudur, kampanya savunuculuk için kullanılan yöntemlerden birisidir, ancak bu savunuculuğun sadece bir parçasıdır. Kampanya başı sonu belli bir çabadır, tanımlanmıştır. Oysaki

savunuculuğa konu olan kamu politikaları değişkendir ve kaygan bir zeminde yer alırlar. En kıymetli örneklerden biri, Türkiye’de kadın hareketinin on yıllarını vererek İstanbul Sözleşmesi ile sabitlediğini düşündüğümüz hakların askıya alınmasıdır. Bu sözleşme imzalanana kadar bir sürü kampanya sürdürülmüştü. Görüyoruz ki savunuculuğa konu olan her şey devamlı bir mücadele gerektiriyor. Kısacası savunuculuk 7 gün 24 saat sürdürülmesi gereken ve yıllara yayılan bir mücadeledir. İşte bizim örneğimiz de buna uygun olmalı.

2008 yılında Türkiye’deki ilk kapsamlı savunuculuk eğitimlerini veren ekibin bir parçasıyken, savunuculuk kavramı dillere henüz yabancıydı. Politika Belgesi kavramı neredeyse hiç kullanılmaz, böyle bir belgeden söz edilince daha çok uzun raporlar anlaşılırdı. Tam da bu nedenle savunuculuğu neredeyse iki yüzyıldır sisteminde barındıran Amerika’daki örneklere yöneldim. ABD’de her alanda savunuculuk yapılıyordu, en şiddetli tartışmaların sağlık hizmetleri alanında yoğunlaşması; iyi ya da kötü, işleyen bir sağlık sistemi olan Türkiye’den bakınca bana ilginç gelmişti.

SAVUNUCULUK YAPMAK BİR KONUYU SAVUNMAK MIDIR?

İnternette, Children’s Defence Fund² yazınca karşına çıkan ilk metin şu oluyor: “Çocuk Savunma Fonu³, başta yoksul çocuklar ve beyaz olmayan çocuklar olmak üzere tüm çocukları yükseltmek için çalışan ulusal bir çocuk savunuculuğu kuruluşudur.”

Savunuculuk kavramının en büyük düşmanı savunmak kavramı olabilir mi? Sanki öyle. Bir konuyu savunmak, onun savunuculuğunu yaptığımız anlamına gelmez. Hatırlayalım, savunuculuk yapmak, etki etmek istediğimiz kamu politikasına, yani çözmek istediğimiz soruna çözüm bulmayı ve bunu mevzuat ve uygulamalar ile bağlantılandırmayı gerektirir.

Bir meseleyi savunmak ile o meselenin savunucusu olmak aynı şey değildir. Peki nasıl olmalıdır kendisini savunuculuk kuruluşu olarak tanımlayan bir sivil toplum örgütü ve kendisini anlattığı web sitesi? Çocuk Savunma Fonu bunun

² <https://www.childrensdefense.org/>

³ “Children’s Defence Fund” Çocuk ya da Çocukların Koruma Fonu olarak da tercüme edilebilir. Savunuculuğa gönderme yapması ve vurgunun çocukta olması ve Türkçede kulağa daha iyi geldiği için tekil kullanımı tercih ederek Çocuk Savunma Fonu şeklinde tercüme etmeyi tercih ettim.

en iyi örneklerinden birisi, savunuculuk bakışı web sitesine nüfuz etmiş. Daha doğrusu web sitelerini varoluş nedenleri olan savunuculuk temeli üzerine inşa etmişler. Türkiye'deki birçok web sitesini ziyaret ettiğimizde en genel anlamıyla dört temel bölümden oluştuğunu görürüz:

- Kurumu anlatan hakkımızda bölümünde; tarihçe, misyon-vizyon, yönetim kurulu ve kurum çalışanları gibi bölümlere yer verilir.
- Kurumun çalışmaları ve etkinliklerini anlatan bölümler vardır.
- Söz konusu iyi yapılanmış bir örgütse rapor ve kaynakların yer aldığı bir bölüm de vardır.
- Medya ve iletişim ile ilgili bölümlere de yer verilir.

Oysaki, Çocuk Savunma Fonu ve benzer savunuculuk örgütleri, bütün konuları politika belgesi omurgasında belirttiğimiz dörtlü yani sorun - sorunun önemi - çözüm ve mevzuat üzerinden anlatıyor; ayrıca web sitelerinin merkezine politika öneri ve önceliklerini yerleştiriyorlar.

Hemen bir alttaki görsel Çocuk Savunma Fonu'nun 2023 yılındaki web sitesinden. Savunuculuğunu üstlendikleri politika alanlarını tek tek belirtiyorlar. Ana sayfalarında çocuk yoksulluğundan eğitime ve adalete kadar birçok temel başlık mevcut.

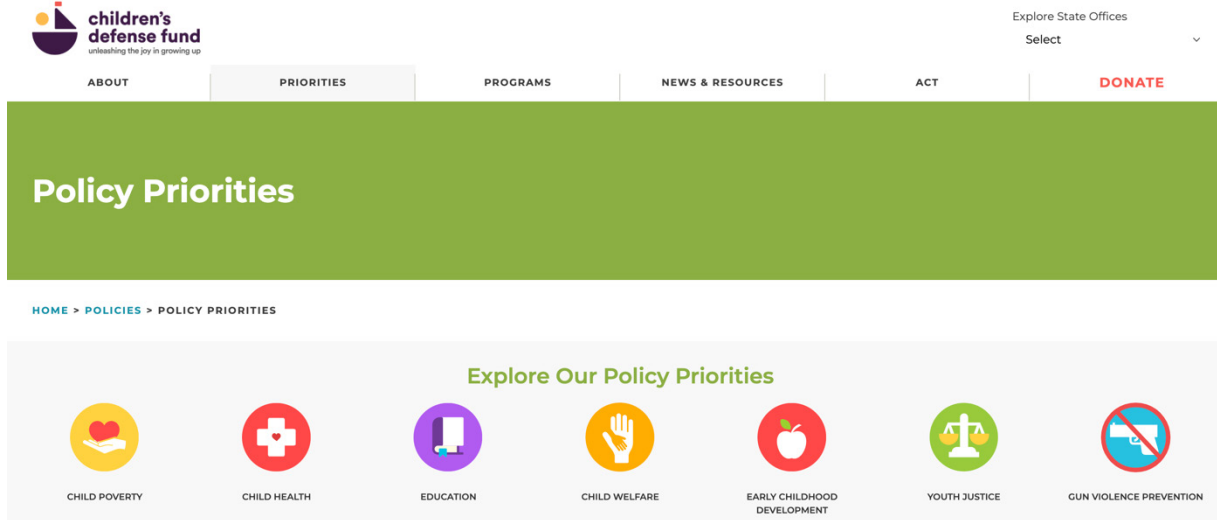

GÖRSEL 1 BETİMLEME: Görselimizdeki metin İngilizce, ben seninle metnin Türkçe çevirisini paylaşacağım ve görselin özellikle bizi ilgilendiren kısımlarını betimleyeceğim. Görselin sol üst köşesinde kurumun logosu yer alıyor. Kurum bu sene ellinci yılını kutlaren amblemini güncelledi. Amblem sarı renk bir güneş ile siyaha yakın renkte çok koyu bir mor renkte stilize bir yelkenliden oluşuyor. Yelkenin tam üzerindeki kırmızı renkli minik dikdörtgen figür hem bir flamaya hem de bir başa benziyor; bu durum yelkeni rüzgara karşı cesurca ayakta durmuş güneşe bakan bir çocuğa benzetmemize yol açabiliyor. Belki de ben öyle görmek istiyorum.

Amblemin sağında kurumun adı olan *“Children’s Defence Fund”* yani *“Çocuk Savunma Fonu”* yazıyor. Logonun altında ise yakın zamana kadar *“Leave no child behind.”* yani *“Hiçbir çocuğu geride bırakma.”* sloganı yer alıyordu. Artık *“Unleashing the joy in growing up”* yani *“Büyümenin neşesini serberst bırak.”* yazıyor. Bu logo güncellemesi *[ki eski logo yeni logonun elle yapılmış çizimiydi şu anki logo ise grafik bir çizim olmuş]* bize bir tazelenmeyi haberdar ediyor. Slogandaki farklılık ise adeta daha büyük bir bakış açısı değişikliğine gönderme yapıyor. Adeta negatif bir kullanımdan sadece pozitif değil aktif bir tutuma geçmeyi tercih etmişler. Yakında yeni web sitelerini bizlerle paylaştıklarında bu değişime tanık olacağız.

Logonun altında kocaman yeşil renkli bir başlık çubuğu ve üzerinde *“Policy Priorities”* yani *“Politika Öncelikleri”* açıklaması bulunuyor. Çubuğun üstünde soldan sağa sırasıyla ana sayfanın temel sekmeleri yer alıyor: Hakkında, Öncelikler, Programlar, Haberler ve Kaynaklar, Harekete Geç, Bağışta Bulun.

Bizi asıl ilgilendirenler çubuğun altında soldan sağa farklı renkli ve şekilli ikonlar halinde sıralanan sekmeler: Çocuk Yoksulluğu, Çocuk Sağlığı, Eğitim, Çocuk Refahı, Erken Çocukluk ve Gelişimi, Gençlik Adaleti, Silahlı Şiddetin Önlenmesi. Bu başlıklar bize geniş bir politika yelpazesine sahip olduklarını gösteriyor.

Alt sekmelere girdiğinizde her alana ilişkin ciddi savunuculuk bilgi ve belgesiyle karşılaşıyorsunuz. Ve her politika biriminin sorun ve çözüm önerisi üzerine kurulu olduğunu gözlemliyorsunuz. Örneğin Çocuk Sağlığı sekmesine tıkladığınızda, sizi sorun ve çözüm bölümleri karşılıyor.⁴ Ayrıntılı incelediğinizdeyse hemen mevzuat ile karşılaşıyorsunuz.

Web sitesinin Haberler ve Kaynaklar [*News and Resources*] sekmesi altındaki Raporlar ve Politika Belgeleri [*Reports and Policy Briefs*] bölümünün altında yıllar boyunca hazırladıkları tüm belgeleri tarayarak aratabiliyorsunuz.

Hadi gel 2008 yılına dönelim, ki hem sana sözünü verdiğim savunuculukta sürdürülebilirliği kanıtlayayım hem de savunuculuğun bir örgütün duruş ve bakış açısını nasıl belirlediğini gösterebileyim.

Aşağıdaki ilk görsel Çocuk Savunma Fonu'nun 2008 yılındaki web sitesinden. Savunuculuk sekmesinde bir sürü alt başlık mevcut. Bu alt başlıkları içeren toplu bir savunuculuk politikaları mevcut. Tüm savunuculuk alanlarında karar vericilere önerileri ve bu önerilerin bağlandığı mevzuat ve uygulamalar açık bir şekilde belirleniyor.

⁴ <https://www.childrensdefense.org/policy/policy-priorities/health/>

GÖRSEL 2 BETİMLEME: İkinci görselimizdeki metin de aynı kurumdan alındı ve İngilizce. Ben yine seninle metnin Türkçe çevirisi paylaşacağım ve görselin özellikle bizi ilgilendiren kısımlarını betimleyeceğim. Görselin en üst kısmında, üzerinde yine Çocuk Savunma Fonu yazılı mavi renkli geniş bir başlık çubuğu yer alıyor. Çubuğun hemen üstünde soldan sağa şu başlıklar yer alıyor: Çocuk Savunma Fonu Amerika'nın çocuklarını nasıl destekliyor, Çocuk Savunuculuk Kaynakları, Çocuklara Yardım et Çocuk Savunma Fonu'nu destekle, Katıl, Çocuk Araştırma-veri ve yayınları, Haberler ve medya, Çocuk Koruma Fonu kimdir. Kısaca başlıklar farklı şekilde dillendirilseler de 2008 yılından beri içerikte bir değişiklik olmadığını görüyoruz.

Başlık çubuğunun sağ yanında beş altı yaşlarında, kısa saçları alnına düşmüş, gülümseyen koyu renk gözlü kumral bir erkek çocuk fotoğrafı var. Fotoğrafın solunda “Çocuklar için bir adım öne çık.” yazıyor.

Sayfanın solunda, sağında ve altındaki kutucuklarda farklı başlıklarla yazılar bulunuyor. Bunlar kurumla ilgili bilgilerin yanı sıra, amerikan sivil toplum örgütlerinin sayfalarında hiç eksik olmayan kuruma destek olma, harekete geçme ve kurumdan eposta alma gibi sekmeler. Sayfanın tam ortasına gündüz çekilmiş bir fotoğraf daha yerleştirilmiş. Fotoğrafın ön kısmında, göğsünden yukarıları görünen biri 10- 11, diğeri 7-8 yaşlarında, gülümseyen, okul tişörtlü siyah iki erkek çocuk var.

Gelelim bizi ilgilendiren kısma. Sağ altta kutu içerisinde büyük harflerle “AMERİKANIN ÇOCUKLARI İÇİN ÖNCELİKLER” yazısı, hemen altında “Her bir çocuğun geleceğini güvence altına almak için, seçilmiş olana öncelikler” açıklaması yer alıyor.

The image shows a screenshot of the Children's Defense Fund (CDF) website. The website has a dark blue header with navigation links: 'How CDF Helps America's Children', 'Child Advocacy Resources', 'Help Children & Support CDF', 'Get Involved', 'Child Research Data & Publications', 'News & Media', and 'Who is CDF?'. Below the header, there's a main banner with the text 'Children's Defense Fund' and 'Leading our nation's fight for all children'. A dropdown menu is open under 'Child Advocacy Resources', listing: 'Priorities for America's Children', 'Take Action Online', 'Other Child Advocacy Organizations', 'Faith-Based Programs for Child Advocacy', 'Child Advocacy Actions That Work', and 'CDF Action Council'. The main content area features a large photo of children with a caption: 'Children rallied, marched, made Congressional visits, and wrote letters to Congress as part of the CDF Freedom Schools® National Day of Social Action.' To the right, there's a section titled 'PRIORITIES FOR AMERICA'S CHILDREN' with a sub-heading 'Priorities for elected officials to ensure the future of every child.' Below this, there's an 'About CDF' section. On the left, there's a 'GET INVOLVED' section with links for 'Donate Now', 'Find Events', 'Take Action', and 'Get Email Updates'. A red starburst graphic highlights the 'PRIORITIES FOR AMERICA'S CHILDREN' section. Two callout boxes are overlaid on the image: one pointing to the 'PRIORITIES FOR AMERICA'S CHILDREN' section and another pointing to the 'GET INVOLVED' section.

O dönemde Amerika'nın Çocukları İçin Öncelikler [*Priorities for America's Children*] adıyla paylaştıkları, savunuculuk politika öncelikleri raporunu, bugün de Amerika'nın Çocuklarının Durumu [*The State Of America's Children*]⁵ adıyla paylaşmaya devam ediyorlar.

Çalışmaların özünde hiçbir farklılık yok, hatta çalışılan konular bile aynı, sadece konulara Çocuk Nüfusu, Konut ve Evsizlik, Açlık ve Beslenme gibi yenileri eklenmiş o kadar. Peki neden?

7/24 SAVUNUCULUK

Tekrar 2008 yılına dönelim ve politika belgesi mantığının paylaşımlara nasıl nüfuz ettiğine yakından bakalım. Çocuk yoksulluğunu sona erdirmek Çocuk Savunma Fonu'nun savunuculuğunu yaptığı politika alanlarından bir tanesiymiş. Bakalım politika belgesi omurgasını burada nasıl işlemişler.

⁵ <https://www.childrensdefense.org/the-state-of-americas-children/>

GÖRSEL 3 BETİMLEME: Üstünde İngilizce asılları bulunan maddelerin Türkçe açıklamalarıyla sunulduğu görselde kırmızı fonlu kutucuk içinde şu cümleler var:

Öncelik: Her bir çocuk ve hamile kadının karşılanabilir, kesintisiz, kapsamlı bir beden ve ruh sağlığı güvencesi ve hizmetine sahip olmasının sağlanması.

Sorun: Bugün, yaklaşık 9 milyon çocuğun sağlık güvencesi yok. 500.000'den fazla hamile kadın sağlık güvencesinden mahrum ve temel sağlık hizmetlerine zamanında ulaşamıyor.

Önem: Sağlık güvencesi olmayan kişiler sağlıksız bir yaşam sürüp, erken ölüyorlar. Amerika Birleşik Devletleri'nin dünyadaki en zengin ülke olmasına karşın, göstergeler çocuk sağlığının durumunun endüstrileşmiş ülkeler arasında en kötüler arasında yer aldığını gösteriyor.

Ne yapmalı: Her bir çocuk ve hamile kadının karşılanabilir, kesintisiz, kapsamlı bir beden ve ruh sağlığı güvencesi ve hizmetine sahip olmasının sağlanması.

Priority: Ensure Every Child and Pregnant Woman Access to Affordable, Seamless, Comprehensive Health and Mental Health Coverage and Services.

The Problem: Today, nearly 9 million children are uninsured. Considerably more than 500,000 pregnant women are uninsured and lack timely access to essential health services.

Why It Matters: People who are uninsured live sicker and die sooner. The United States is the wealthiest nation in the world, yet children's health status in our country as measured by selected indicators is among the worst in the industrialized world.

What Must Be Done: We must ensure every child and pregnant woman has access to affordable, seamless, comprehensive health and mental health coverage and services.

Öncelik : Her bir çocuk ve hamile kadının karşılanabilir, kesintisiz, kapsamlı bir beden ve ruh sağlığı güvencesi ve hizmetine sahip olmasının sağlanması.

Sorun : Bugün, yaklaşık 9 milyon çocuğun sağlık güvencesi yok. 500,000'den fazla hamile kadın sağlık güvencesinden mahrum ve temel sağlık hizmetlerine zamanında ulaşamıyor.

Önem : Sağlık güvencesi olmayan kişiler sağlıksız bir yaşam sürüp, erken ölüyorlar. Amerika Birleşik Devletleri dünyadaki en zengin ülke olmasına karşın, göstergeler, çocuk sağlığının durumunun endüstrileşmiş ülkeler arasında en kötüler arasında yer aldığını ortaya koyuyor.

Ne yapılmalı: Her bir çocuk ve hamile kadının karşılanabilir, kesintisiz, kapsamlı bir beden ve ruh sağlığı güvencesi ve hizmetine sahip olmasının sağlanması.

Yukarıda verilen örnek henüz bir politika belgesi değil, web sitesindeki bir politika önceliği paylaşımı. Bu paylaşım bile politika belgesi omurgasına uygun. Yani sorunu basit bir şekilde tanımlıyor, sorunun neden önem teşkil ettiğini ortaya koyuyor, çözüm önerisi getiriyor ve hemen bir sonraki sayfada da mevzuat ve uygulama ile bağlantı kuruyor.

2023 yılında aynı konuya baktığımızda ne görüyoruz?⁶ Amerika ve Çocuk Savunma Fonu, sağlık alanında aynı savaşı vermeye devam ediyor:

GÖRSEL 4 BETİMLEME: Dördüncü görselimizdeki metin de aynı kurumdan alındı ve İngilizce. Ben yine seninle metnin Türkçe çevirisi paylaşacağım ve görselin özellikle bizi ilgilendiren kısımlarını betimleyeceğim. İnternet sayfası görselinin sol üstünde “Ana Sayfa/Politikalar/Politika Öncelikleri/ Sağlık” sekmesinde yer alan sorun başlıklı İngilizce metnin Türkçe çevirisi şöyle: “Medicaid⁷, Çocuk Sağlığı Sigortası Programı (CHIP) ve Karşılabilir Bakım Yasası’nın (ACA) genişlemeleri yoluyla; kapsamlı, karşılanabilir sağlık ve akıl sağlığı sigortasına ulaşımı arttırmak için onlarca yıldır verilen mücadele sonucunda Amerika’da sigortasız çocuk oranı tarihin en düşük seviyesine getirildi.

Bununla birlikte, ulusumuz utanç verici bir şekilde gidişatı tersine çevirdi ve Amerika’daki sigortasız çocukların sayısı 2016’dan beri istikrarlı bir şekilde artıyor. 2019’da, 19 yaşın altındaki çocukların tahmini yüzde 5,7’si (yaklaşık 4,4 milyon) sigortasızdı (2018’den beri sigortasız çocuk sayısına 320.000 çocuk daha eklendi). Yoksulluk içinde yaşayan çocuklar ve beyaz olmayan çocuklar; beyaz çocuklara göre hem sağlık hizmetlerine daha az erişebiliyor hem de yüksek gelirlili ailelerin çocuklarından çok daha düşük gelire sahipler. Sağlık ihtiyaçları düzgün karşılanmayan çocuklar diğer çocuklara göre hem gelişimsel olarak geri kalırlar hem de fiziksel, sosyal ve akademik olarak onlara yetişmekte zorlanırlar.”

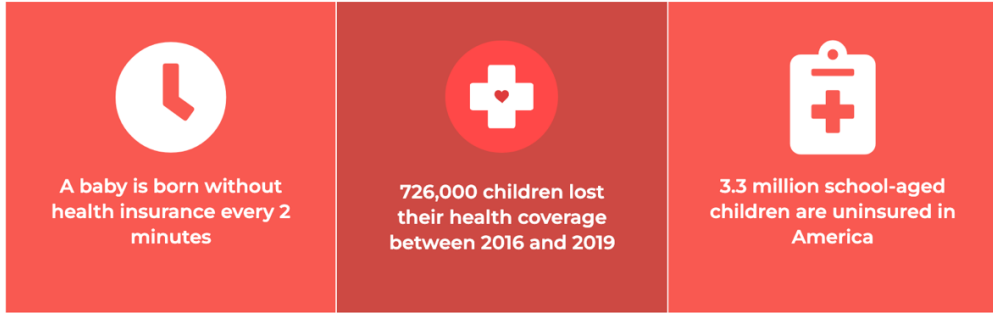
Görselin en altında kırmızı zeminli kutuda saat figürü altında “Her iki dakikada bir sağlık sigortası olmayan bir bebek doğuyor”; sağlık anlamına gelen içinde kırmızı bir kalp olan beyaz haç işareti altında “2016 ile 2019 yılları arasında 726.000 çocuk sağlık güvencelerin kaybettiler.”; bir dosya figürünün üzerindeki kızılhaçın altında da “Amerika’da okul çağındaki 3.3 milyon çocuk sağlık sigortasından mahrum.” içerikleri yer alıyor.

6 <https://www.childrensdefense.org/policy/policy-priorities/health/>

7 <https://en.wikipedia.org/wiki/Medicaid> : Medicaid, Amerika Birleşik Devletleri’nde düşük gelirli için tıbbi ve sağlıkla ilgili hizmetler için en büyük finansman kaynağını sağlayan bir federal ve eyalet programıdır. 2017 itibarıyla 74 milyon düşük gelirlili ve engelli kişiye (Amerikalıların %23’ü) ücretsiz sağlık sigortası sağlamıştır. 2019 yılında ABD’de gerçekleşen doğumlarının yarısı Medicaid tarafından ödenmiştir.

The Problem

Decades of hard fought progress to expand access to comprehensive, affordable health and mental health coverage through expansions of Medicaid, the Children's Health Insurance Program (CHIP) and the Affordable Care Act (ACA) brought the rate of uninsured children in America to a historic low. However, our nation shamefully reversed course and the number of uninsured children in America has been steadily increasing since 2016. In 2019, an estimated 5.7 percent of children under age 19 (nearly 4.4 million) were uninsured—an increase of 320,000 more children without health insurance since 2018. Children living in poverty and children of color have worse access to healthcare and worse outcomes than their higher-income, white counterparts. Children with unmet health needs fall behind developmentally and have trouble catching up physically, socially and academically.

Aşağıdaki görselde tekrar 2008 yılına dönüyoruz. Yukarıda sorun – önem – ne yapılmalı bölümlerinde eksik olan mevzuat kısmını burada görebilirsin. Böylece politika belgesinin dörtlü omurgası tamamlanmış oluyor.

GÖRSEL 5 BETİMLEME: “Children’s Defense Fund - Çocuk Savunma Fonu” başlıklı internet sayfası görselindeki “Children’s Health – Çocuk Sağlığı” başlıklı yazının sağında, koyu tenli dört yaşlarında bir kız çocuğunun kalbini stetoskopuyla dinleyen sarışın bir kadın doktor fotoğrafı konumlandırılmış. Makalenin alt başlığının yanından çıkarılan konuşma balonuna “Yasa Değişikliği Önerisi” açıklaması yerleştirilmiş.

Sayfanın en sağındaki kutucukta şunlar yazıyor:

- Kongre 4 Şubat günü, çocukların sağlık güvenliğini artırıcı bir yasa geçirdi.
- Ancak bu yasa, çocukların gereksinim duyduğu temel reformları içermiyor.
- Hâlâ 5-6 milyon çocuk sağlık güvencesinden yoksun ve milyonlarcası da yeterli güvenceye sahip değil.
- Gerçek bir sağlık güvencesi 2009 yılında sağlanabilir ve sağlanmalı.
- Kongre üyesi Bobby Scott’un kongreye sunduğu 1688 sayılı “Sağlıklı Çocuklar” kanun teklifini destekliyoruz.

Children’s Defense Fund

Leading our nation since 1973 to ensure a level playing field for all children

Step Forward
for Children

How CDF Helps America’s Children

- Children’s Health
 - Health Coverage for All Children Campaign
 - Racial & Ethnic Disparities
- Ending Child Poverty
- Child Welfare
- Early Childhood Education & Child Care
- Elementary & High School Education
- Youth Development & Leadership Training
- Juvenile Justice
- CDF Freedom Schools® Program
- Cradle to Prison Pipeline® Campaign
- Special Projects for Children in Need

Children’s Health

There are 9 million uninsured children in America – that’s one in nine. Every 39 seconds, a child is born uninsured. More than 2,200 children are born uninsured every day. Health care costs for working families continue to rise, making it difficult to afford insurance or access timely care. The failing state of our nation’s health care system affects every person in the United States, insured and uninsured alike. If we are to end the problem of children growing up without health coverage and ensure affordable coverage, real health reform is necessary.

Legislative Update: Expansion of CHIP

On February 4, Congress passed—and President Obama signed into law—legislation to expand the Children’s Health Insurance Program (CHIP). This will provide health coverage to an additional 4 million children and includes some improvements that child advocates have been fighting for.

But this CHIP legislation does not include key reforms that children need—like comprehensive benefits and simple enrollment and re-enrollment procedures. Most importantly, 5-6 million children will still have no health coverage and millions more will remain underinsured. And these numbers could very well increase due to this recession. Real comprehensive child health care reform can and *must* be accomplished in 2009. [Learn more and join CDF’s Health Coverage for All Children Campaign.](#)

New Data on Children’s Health

In December 2008, CDF released its **State of America’s Children 2008** report that includes a compilation of the most recent and reliable national and state-by-state data on various issues including “**Child Health and Health Coverage**.” This section includes data on uninsured children, children enrolled in Medicaid and SCHIP, prenatal care, low birthweight babies, infant deaths, selected maternal and infant health indicators, infant health, and immunization rates.

GET INVOLVED

Donate Now

FIND CDF IN YOUR STATE

PRIORITIES FOR AMERICA’S CHILDREN

Priorities for elected officials to ensure the future of every child.

Text Size Share Print

- Kongre 4 Şubat günü, çocukların sağlık güvenliğini artırıcı bir yasa geçirdi.
- Ancak, bu yasa çocukların gereksinim duyduğu temel reformları içermiyor.
- Hala 5-6 milyon çocuk sağlık güvencesinden yoksun ve milyonlarcası da yeterli güvenceye sahip değil.
- Gerçek bir sağlık güvencesi 2009 yılında sağlanabilir ve sağlanmalı.
- Kongre üyesi Bobby Scott ‘un kongreye sunduğu 1688 sayılı “Sağlıklı Çocuklar” kanun teklifini destekliyoruz.

Gelelim tüm bunların Medicaid ile ilişkisine. 1960'lı yıllarda başlayan Medicaid tartışmaları, 2008 yılında dünyadaki en zengin ülkelerden biri olan ABD'de hala sürmekteydi. Cumhuriyetçiler ve Demokratlar arasında ciddi bir husumete konu olan Medicaid tartışmaları özellikle Trump'ın başkanlığı döneminde ayyuka çıktı. Bugün farklı eyaletlerde hala tartışmalar devam ediyor ve Amerika Birleşik Devletleri'nde düşük gelirliler için tıbbi ve sağlıkla ilgili hizmetler konusundaki savunuculuk çalışmaları 7 gün 24 saat devam ediyor ve yıllarca da edecek gibi görünüyor.

Sonuç olarak savunuculuk olarak adlandırdığımız çalışma, bütüncül ve sürdürülebilir olmak durumundadır; günün yirmi dört saati, haftanın yedi günü olmak üzere yıllara yayılır. Asla düz bir çizgide ilerlemez, zaman zaman zikzak zaman zaman iki ileri bir geri...

ARTIK POLİTİKA BELGEMİZİ YAZMAYA BAŞLAYALIM

Taklit etmek ayıp değildir. Hatta sana tam da bunu yapmanı önereceğim. Bunun için seninle klasik formata çok uygun bulduğum bir örneği paylaşacak ve onu hatmetmeni isteyeceğim. Başından beri politika belgesi omurgası dediğim bu formatı bir kez öğrendin mi, istediğin her konuda politika belgesi yazabilirsin. Tekrarlıyorum en zorlanacağın konu VAZGEÇMEK olacak. Her şeyi söylemekten vazgeçmek! Sadece söylemen gerektiğin kadarını söylemelisin? Neden mi? Çünkü karar vericilerin önüne her gün çok yoğun bir bilgi akmakta ve bunların arasından sıyrılabilmek için senin politika belgenin kolay anlaşılır ve hazmedilir olması gerekli.

Öyleyse başlayalım. Söylemiş olduğum gibi aşağıda paylaşacağım örneği seçme nedenim klasik formata çok uygun olması. Konu senin ilgini çekmeyebilir, hatta içeriğe katılmıyor olabilirsin. Burada önemli olan formatı öğrenmek, yani omurgayı çözümlenmek ve onu taklit etmek. Ete kemiğe büründürmek ise sana kalmış.

İdeal bir politika belgesi en fazla iki sayfa olmalıdır. Zaman zaman üç dört sayfalık politika belgeleri ile de karşılaşabiliriz. Zorunlu olmadığı sürece 2 sayfayı yani arkalı önlü bir yaprağı aşmamalısın. Sosyal medya eğitimlerinde sık sık söyleniyor ya, takipçiler içeriklere ilişkin kararlarını ilk saniyede veriyorlar diye, işte karar verici de politika belgesini eline aldığı ilk anda benzer kararlar alıyor. Ya okumaya devam ediyor ya da ileri bir tarihe erteliyor, genelde asla gelmeyecek olan bir tarihe!

Şimdi şöyle bir arkana yaslan ve iki sayfadan oluşan örnek politika belgemizi gözden geçir. Dilinin İngilizce olmasının hiçbir önemi yok, çünkü henüz içerikten söz etmiyoruz. Sadece tasarıma/görsele odaklanıyoruz. Ne görüyorsun? Gördüklerini tek tek listelemeni ve kâğıda geçirmeni rica ediyorum. Bu iş bittikten sonra yazdıklarımı okumaya devam edebilirsin, kesinlikle öncesinde değil. Tamam mı?

GÖRSEL 6 ve 7 BETİMLEME: 6 ve 7 numaralı görseller, tek yapraktan oluşan ideale yakın bir politika belgesinin ön ve arka sayfalarından oluşuyor. Eğitimlerde bu iki sayfayı katılımcıların içeriği derinlemesine okumalarına fırsat vermeden hızlıca gösteriyorum. Sadece genel olarak tasarımı ve başlıkları görmelerini sağlıyorum. Amacım bir çırpıda politika belgesinin neye benzediğini algılatmak.

Tasarım metni siyah renkte, başlıklar ise mavinin farklı tonlarında. Ön sayfanın sol üstünde mavi harflerle “Eylül 2008”, sağ üstte iki yıldız logosuyla birlikte “The National Campaign - Ulusal Kampanya” yazısı bulunuyor.

Fotoğrafsız sayfanın geniş üst başlık çubuğunun üstünde mavi harflerle “Briefly” yani “Kısaca” yazıyor. Yazı yan yana üç duvar saati görselinin üstüne oturtulmuş, zamanın kıymetine vurgu yapıyor. “Kısaca” başlığının altında sadece bir paragraflık giriş bölümü yazısı, hemen altta “Öneriler” ve “Kilit Gerçekler” başlıkları altında yine birer paragraflık yazılar yer alıyor. İlk sayfada toplamda 3 kısa paragraflık yazı mevcut. Tüm yazılar düz beyaz zemine yerleştirilmiş. Sayfanın dört yanında da beyaz boş alanlar bırakılmış. “Kısaca” yazısının yanında öne çıkarılan kutucukta vurgulanmak istenen bir bölüme yer verilmiş.

Sayfanın en altında tekrar The National Campaign logosu ve communications@thenc.org, www.heNationalCampaign.org, www.teenpregnancy.org, www.stayteen.org adresleri ve en sağda Sayfa 1 yazıyor.

Devam görselinde makalenin bir önceki sayfasında yer alan “Kilit Gerçekler” bölümü satırlar belirginleştirilmiş şekilde ve toplamda tek bir paragraf uzunluğunda devam ediyor. Ardından bir paragraf “Yasama Arka Planı” başlığı altında kısa bir paragraf açıklama yer alıyor. Son olarak 8 maddelik bir kaynak listesi sunulmuş. Sayfanın en altında bir önceki sayfayla aynı olarak The National Campaign logosu ve communications@thenc.org, www.heNationalCampaign.org, www.teenpregnancy.org, www.stayteen.org adresleri yer alıyor ve en sağda Sayfa 2 yazıyor.

SEPTEMBER 2008

Briefly...

Policy Brief: Preventing Pregnancy Among Youth In Foster Care

Early pregnancy and parenthood is closely linked to a host of other critical issues, including poverty and income disparity, educational attainment, and overall child well-being. Teen pregnancy is also directly related to entry into foster care; which has serious consequences for the child welfare system. Teens in foster care—many of whom suffered abuse and neglect before leaving their homes—are at increased risk for getting pregnant and becoming parents than other teens. Nearly half (48%) of the 19 year-old girls that have been in foster care have become pregnant at least once and nearly one-third (32%) have at least one child.¹ It is also the case that children born to teen parents are significantly more likely than children born to adult parents to enter the foster care system. These data suggest a more intensive and coordinated effort is needed by those concerned with child welfare and teen pregnancy. One important place to start is to help prevent early pregnancy among youth in foster care and those transitioning out of foster care, and to help those who have already gotten pregnant to avoid subsequent pregnancies.

Teen childbearing cost taxpayers \$9.1 billion in 2004. Fully \$2.3 billion of these costs can be attributed to increased child welfare costs from foster care and Child Protective Services.²

Recommendation

Policymakers are encouraged to support legislation that addresses the high rates of pregnancy and parenting among youth in foster care and those aging out of the foster care system. For example, investments could support research and demonstration projects to develop new teen pregnancy prevention programs for foster youth or to adapt existing, proven teen pregnancy prevention interventions for youth in foster care and those aging out of the system. These approaches should promote collaboration between teen pregnancy and child welfare experts. In addition, training, materials, and other forms of assistance are needed to help foster parents and child welfare service providers discuss pregnancy prevention, respectful relationships, family goals, and personal responsibility with youth in and aging out of foster care. Investments could also support technical assistance for state independent living programs to help them can incorporate these issues into their transitional service plans for youth aging out.

Key Facts

Teen childbearing cost taxpayers \$9.1 billion in 2004. Fully \$2.3 billion of these costs can be attributed to increased child welfare costs from foster care and Child Protective Services.²

Early pregnancy and parenthood put children at increased risk for negative outcomes

- Children born to a teen mother (age 17 or younger) are 2.2 times more likely to end up in foster care and they are twice as likely to have a reported case of abuse and neglect compared to those children born to a mother in her early twenties.³
- Children of mothers age 17 and younger are more likely than those born to mothers age 20-21 to be impulsive or overactive, and to suffer from anxiety, loneliness, low self-esteem, or sadness (before controlling for background characteristics).⁴

communications@thenc.org
www.TheNationalCampaign.org

www.TeenPregnancy.org
www.StayTeen.org

September 2008
(202) 478-8500

PAGE 1

Youth in foster care have higher rates of early pregnancy and parenthood than those who are not

- Those in foster care are 2.5 times more likely than those not in foster care to have been pregnant at least once before age 20 (48% compared to 20%).⁵
- Forty-six percent of teen girls in foster care who have been pregnant have had a subsequent pregnancy, compared to 29% of their peers outside the system.⁶
- By age 21, nearly 71% of the young women who had been in foster care report having been pregnant at least once; of these women, 62% had been pregnant more than once.⁷
- Half of 21-year-old men aging out of foster care report they had gotten someone pregnant; compared to 19% of their peers who were not in the system.⁸

Legislative Background

Congress has long supported efforts to provide youth in foster care and those aging out of the system with the resources to adequately prepare them for the transition to adulthood. The Foster Care Independence Act (PL 106-109) included additional counseling and education for this population and allowed states to expand Medicaid eligibility for these youth to ensure they had access to health care. Early pregnancy and parenthood can and often does derail a smooth transition into adulthood.

Congress now has the opportunity to further improve efforts to help this vulnerable population's transition into adulthood by addressing early and subsequent pregnancy among youth in foster care and those transitioning out of foster care. Allocating additional resources for prevention will improve the health, economic, and social well-being of this generation, as well as the next.

Currently there are no legislative proposals that explicitly authorize funding for teen pregnancy prevention for foster youth. However, there are several legislative proposals—both stand-alone bills and more expansive legislative proposals that give priority to projects in communities with above average teen pregnancy rates—that could provide resources for foster care youth. These provisions are included in: **the Reducing the Need for Abortion and Supporting Parents Act (H.R.1074)**, **the Prevention First Act (S.21/H.R.819)**, and **the Teen Pregnancy Prevention, Responsibility, and Opportunity Act (S.1137/H.R.2097)**.

Sources

1. Bilaver, L.A., & Courtney, M.E., (2006). Foster Care Youth. *Science Says #27*. Washington, DC: The National Campaign to Prevent Teen Pregnancy.
2. Hoffman, S. (2006). *By the Numbers: The Public Costs of Teen Childbearing*. Washington, DC: The National Campaign to Prevent Teen Pregnancy. For state-specific data, go to <http://www.thenationalcampaign.org/costs/default.aspx>
3. Hoffman, S. (2006). *By the Numbers: The Public Costs of Teen Childbearing*. Washington, DC: The National Campaign to Prevent Teen Pregnancy.
4. Terry-Humen, E., Manlove, J., & Moore, K.(2005). *Playing catch-up: How the children of teen mothers fare*. Washington, DC: National Campaign to Prevent Teen Pregnancy.
5. Bilaver, L.A., & Courtney, M.E., (2006). Foster Care Youth. *Science Says #27*. Washington, DC: The National Campaign to Prevent Teen Pregnancy.
6. IBID
7. IBID
8. Courtney, M.E., Dworsky, A., Ruth Cusick, G., Havlicek, J., Perez, A. & Keller, T. (2007). *Midwest Evaluation of the Adult Functioning of Former Foster Youth: Outcomes at Age 21*. Chicago: Chapin Hall Center for Children at the University of Chicago.

POLİTİKA BELGEM NASIL GÖRÜNÜYOR?

Evet listeni hazırladın, bakalım benim listem ile ne kadarı tutuyor. Her tür belgeyi hazırlamanın kuralları vardır, bu kurallar daima ihtiyaçlardan doğar. Bakalım burada hangi ihtiyaçlar karşılanıyor.

1. Tarih: Tarih politika belgesinin vazgeçilmezidir. Karar verici, eğer arşiv tutuyorsa, ki aslında tutmalıdır, belgenin ne zaman hazırlandığını bilmelidir. Bu arada şunu söylemeden geçmeyelim. Politika belgelerinin muhatapları her ne kadar karar vericiler olsa da bu belgeler hazırlanma formatlarından dolayı gazeteciler için de değerli maden gibidir. Bir haberci sadece politika belgesindeki bilgilerden faydalanarak haberini hazırlayabilir.

2. Başlık: Başlıksız politika belgesi olmaz. Başlık konunun özünü bir çırpıda vermelidir. Karar verici başlığı okuduğu anda ne ile karşı karşıya olduğunu anlamalıdır. Her sivil toplum örgütü çalıştığı konuların haberlerde yer almasını ister. Politika belgesi bunun en doğru şekilde yapılmasını sağlayan belgelerden birisidir, içeriği itibarıyla bir tür basın bildirisi yerine geçebilir. Başlık da bunun için vazgeçilmezdir. Sivil toplum örgütlerinden şu sitemi çok duymuşumdur *“Bin bir zorlukla kendimizi/meselemizi haber yaptırдық ama öyle bir başlık atmışlar ki, derdimizi hiç anlatmıyor!”* Öyleyse başlıklarınızı siz atın. Başlığınız anlaşılır ve dikkat çekiciyse, medya mensupları olduğu gibi kullanacaktır.

Bazı eğitimlerde katılımcıların alt başlık atmak yerine; sorun, sorun neden önemli gibi başlıklar attıklarını gördüm. Önermem. Sorun kelimesini başlık yapmak yerine, sorunun içeriğini, özünü başlığa taşımalısınız.

3. Künye: Kurumsal kimlik (*logo, antet, vs...*) ve iletişim bilgileri (*adres, eposta, vs...*) politika belgesinin vazgeçilmezlerindendir. Karar verici ya da medya mensubu, politika belgesini hangi kurumun hazırladığını bilmeli ve ihtiyaç duyduğunda ona ulaşabilmelidir.

4. Bölümleme: Bölümler ve alt başlıklar. Tek uzun bir metin kolay okunmaz. Bizim amacımız, metnin cazip olmasını sağlamaktır. Politika belgesinin omurgası kolay anlaşılır bölümler (*sorun, sorun neden önemli, çözüm ve mevzuat ile uygulamalar*) halinde görünür olmalıdır.

- 5. Kutulama:** Özellikle vurgulanmak istenen bölümleri kutulamak okumayı ve algılamayı kolaylaştırır. Kutulara ana metinde yer almayan açıklayıcı ekler yerleştirilebileceği gibi, metnin içinde zaten yer alan ancak özellikle vurgulanmak istenen cümleler tekrar kutulanabilir. Örnek verdiğimiz politika belgesinde “Briefly...” diye bir üst başlık atılmış. Bu bize metnin kısa olduğunu ve konunun bir çırpıda anlatılacağı hissini verir. Başlık da aynı kutuya yerleştirilmiş ve dikkat bu noktada toplanmıştır. Benzer bir yolu siz de seçebilirsiniz.
- 6. Sayfa No:** Karar verici metnin kaç sayfa olduğunu en başından bilmeli, böylece ne kadar bir bilgi ile karşı karşıya olduğunu anlamalıdır. Bu psikolojik bir faktördür, bir yaprak iki sayfa kolay sindirilebilir bilgidir, karar vericinin masasında yer alan kâğıt yığınının bir parçası olmadan göz atılabilir.
- 7. Kaynakça:** “Sources” yani kaynakça. Eğitimlerde en çok karşılaştığım soru: “*Bu kadarcık bir belgenin kaynakçası olur mu, zaten az yerimiz var iki sayfanın dörtte birini kaynakça kaplamış!*” Yanıtım “*Evet!*”. Kaynakça muhakkak olmalıdır. Karar vericiler için önemli kıstaslardan birisi güvenilirlik ve meşruiyettir. Kaynakça sivil toplum örgütünün uzmanlığını kanıtlar ve meşruiyet sağlar.
- 8. İstatistik:** Meşruiyetimizi sağlayan, uzmanlığımızı ortaya koyan en önemli diğer unsur da istatistiki bilgilerdir. Politika belgelerinde sorun ve çözüme ilişkin gerekli istatistikleri paylaşmalıyız.
- 9. Boş Alan:** Sence bu metin sıkışık mı? Değil! Neden mi? Eğitimlerde katılımcılara “*Toplamda iki sayfanız var.*” deyince, en küçük yazı puntosunu kullanıp kâğıdın her tarafını bilgiyle dolduruyorlar. Yapma! Hatırla. Politika belgesi ilk tanışmadır. Birisiyle ilk tanışmada ona hayatını anlatmazsın. Öyle değil mi? Amacımız, karar vericiyi boğmadan ona meselenin özünü anlatmaktır. Konu ile ilgilenen karar verici, soru sormaya başlar. İşte o zaman ona elindeki daha ayrıntılı hak izleme raporlarını iletebilirsin. Örnek politika belgemiz gayet ferah tasarlanmış. Yazılar orta boy, boş alanlara da yer verilmiş.

İÇERİK CANDIR

Şimdi, politika belgemizi bölümlerine ayıralım ve okuyalım. Daha önce de belirttiğim gibi burada önemli olan, konuyu bilmen ya da konunun uzmanı olman değil; yani ne koruyucu aile sistemi ne de bu durumdaki hamileliklerle ilgili bilgili olman gerekmiyor. Bizi ilgilendiren; metnin nasıl oluşturulduğu, hangi bilgilere yer verildiği, ne kadar bilgi paylaşıldığı ve belki de en önemlisi nelerin paylaşılmadığı! İçerik candır derken kastettiğim içeriğin oluşturulma süreci aslında, uzmanlık bilgisi değil.

Aşağıda seninle politika belgemizin bölümlerini paylaşacağım, acaba bana bunların ideal politika belgesi omurgasının hangi kısmına karşılık geldiğini söyleyebilir misin? Elbette benim yanıtlarımı okumadan önce, kendi yanıtlarını vermeni hatta bunları yazıya dökmeni öneriyorum:

A. KISACA

Koruyucu Ailelik Sisteminde Yaşayan Gençlerin Hamileliğin Engellenmesi

Erken hamilelik ve ebeveynlik; yoksulluk, gelir eşitsizliği, eğitime erişim ve çocuğun genel yararı gibi diğer kritik konularla yakından ilişkilidir. Ergen hamilelik, çocuk bakım sistemi üzerinde önemli etkileri olan koruyucu ailelik sistemine giriş ile de doğrudan bağlantılıdır. Koruyucu ailelerle yaşayan ergenler -çoğu evlerini terk etmeden önce taciz ve ilgisizliğe maruz kalmışlardır- diğer ergenlere oranla hamile kalma ve erken ebeveyn olma konusunda çok daha yüksek risk altındadırlar. Koruyucu ailelik sistemi içinde yaşayan 19 yaşındaki kızların neredeyse yarısı (%48) en az bir kez hamile kalmış, üçte biri (%32) de en az bir çocuk dünyaya getirmiştir. Ergen ebeveynlere doğan çocukların koruyucu ailelik sistemine girme olasılıkları yetişkin ebeveynlere doğan çocuklara göre belirgin olarak daha yüksektir. Bu veriler, çocuk bakım ve ergen hamilelik uzmanlarının daha yoğun ve uyumlu bir çalışma yürütmelerini öngörür. Bu bağlamda koruyucu ailelik altında ya da koruyucu ailelik altına girecek olan gençlerin erken hamileliğini ve halihazırda hamile kalmış olanların tekrar hamile kalmalarını engellemek önemli bir başlangıç noktası olabilir.

B. ÖNERİLER

Kanun yapıcılar, koruyucu ailelik altında ya da koruyucu ailelik sisteminden çıkmak üzere olanlar arasındaki yüksek hamilelik ve ebeveynlik oranlarına dikkati çeken yasaları desteklemeye özendirilmelidirler. Yatırımlar örneğin, koruyucu ailelik sistemindeki gençlerin hamile kalmalarını engelleme programlarına ilişkin yeni araştırma ve uygulama projelerini destekleyebilir ya da koruyucu aile sistemindeki ve yaşları itibarıyla bu sistemden çıkmak üzere olan gençlerin hamile kalmalarını engelleyecek etkinlikleri kanıtlanmış olan yöntemlerin benimsenmesini desteklemeye devam etmekte kullanılabilir. Bu yaklaşımlar ergen hamileliği ve çocuk bakım uzmanları arasında faal iş birliğini özendirirlerdir. Buna ek olarak, koruyucu ebeveyn ve çocuk bakım hizmeti sağlayıcılarının, koruyucu aile sisteminde ve bu sistemden çıkmak üzere olan gençlerle hamileliğin önlenmesi, saygılı ilişkiler, aile hedefleri ve bireysel sorumlulukları tartışmaları için eğitim, materyal ve diğer şekillerde desteğe gereksinim duyulmaktadır.

C. KİLİT GERÇEKLER

Ergenlerin çocuk doğurması 2004 yılında vergi mükelleflerine 9.1 milyon dolara mal oldu. Bunun 2.3 milyar doları tamamıyla çocuk koruma servisleri ve koruyucu ailelikten kaynaklanan çocuk bakım harcamalarıyla ilişkilidir.

Erken hamilelik ve ebeveynlik olumsuz sonuçlar doğurarak çocukları riske atar.

- ⊙ Genç bir anneye (17 yaş ve daha genç) doğan çocuklar yirmili yaşlarının başındaki bir anneye doğan çocuklara oranla 2.2 kat daha fazla koruyucu bakım sistemine dahil olmakta ve iki katı daha fazla taciz ve ihmale maruz kalmaktadırlar.
- ⊙ 17 yaş ve 17 yaştan daha genç annelerin çocukları 20 -21 yaşında doğuran annelerin çocuklarına oranla daha çok dürtülerine göre hareket etmekte ve fazla hareketli olmakta ayrıca hüznün, endişe, yalnızlık ve özgüven eksikliğinden dolayı acı çekmektedirler.

Koruyucu aile sisteminde olan gençler bu sistemde olmayanlara göre daha yüksek erken hamilelik ve ebeveynlik oranlarına sahiptir.

- ⊙ Koruyucu aile sisteminde olan gençlerin, 20 yaşına gelmeden önce en az bir kere hamile kalma olasılığı bu sistemde olmayanlara göre 2.5 kat daha fazladır. (%48'e karşı %20)
- ⊙ Koruyucu aile sisteminde hamile kalan genç kızların %46'sı bir daha hamile kalmakta, bu oran sistemin dışındaki arkadaşları için %29 oranındadır.
- ⊙ Koruyucu ailelik sisteminde olan genç kadınların neredeyse %71'i 21 yaşına gelene kadar en az bir kere hamile kalmakta, bu kadınların %62'si ise bir kereden fazla hamile kalmaktadır.
- ⊙ Koruyucu aile sisteminden çıkacak yaşa gelen 21 yaşındaki erkeklerin yarısı bir kişiyi hamile bırakmaktadır, bu rakam sistemde olmayan akranlarında %19'dur.

D. YASAMA ARKA PLANI

Kongre koruyucu aile sisteminde olan ve sistemden çıkacak yaşa gelen çocukların yetişkinliğe geçişlerine yeterli bir şekilde hazırlanmalarını sağlayacak kaynakları uzun zamandır desteklemektedir. Koruyucu Aile Yasası (PL 106-109) bu grup için ilave danışmanlık ve eğitim içermekte ve eyaletlerin Medicaid'den yararlanma koşullarını bu gençlerin sağlık hizmetlerine ulaşmalarına da sağlayacak şekilde geliştirmelerine izin vermiştir. Erken hamilelik ve ebeveynlik yetişkinliğe kolay geçişi engelleyebilir ve çoğu zaman da engellemektedir. Şu anda Kongre koruyucu aile sisteminde ve bu sistemden çıkma aşamasında olanların erken ve ardıl hamileliği konusunu ele alarak bu nüfusun yetişkinliğe geçişine yardımcı olacak çabaları ilerletme olanağına sahip. Koruyucu önlemler için ek kaynakların sağlanması sadece bu kuşağın değil bir sonraki kuşağın da sağlık, ekonomik ve sosyal refahını ilerletecektir. Şu anda koruyucu sistemdeki gençlerin hamileliğini engelleyici bir mali kaynağı sağlayan hiçbir yasa tasarısı bulunmamaktadır. Ancak gençlik hamilelik oranlarının ortalamadan yüksek olduğu yerlerdeki projelere öncelik veren, koruyucu aile sistemindeki gençlere kaynak sağlayan birçok yasa tasarısı bulunmaktadır. Bu yasa tasarılarının bazıları tekil, bazıları ise daha kapsamlı önerilerdir. Bu tür maddeler şu tasarlarda yer almakta: **Kürtaja Gereksinimin Azaltılması ve Ebeveynlerin Desteklenmesi Yasa Tasarısı (H.R. 1074), Her Şeyden Önce Koruma Yasa Tasarısı (S. 21/H.R. 819), ve Erken Yaş Hamileliğin Önlenmesi, Sorumluluk ve Olanaklar Yasa Tasarısı (S. 1137/H.R. 2097)**

Yukarıda politika belgemizin bölümlerini paylaşıp “Acaba bana bunların omurganın hangi kısmına karşılık geldiğini söyleyebilir misin?” diye sormuş, yanıtını yazılı olarak vermeni rica etmişim. Hadi gel bu soruyu açalım.

1. Örnek belgemizde, bütün politika belgeleri için önerdiğimiz omurgaya (sorun - sorun neden önemli – çözüm - mevzuat ve uygulamalarla ilişkisi) uyulmuş mu? Farkındaysan her bir bölümü A-B-C-D harfleri altında gruplandırıdım. Örneğin A sorun bölümüne karşılık geliyor, B de sorunun neden önemli olduğu bölüm diyebilir misin?
2. Sence “The National Campaign” bizim sıralamamızı (sorun - sorun neden önemli – çözüm - mevzuat ve uygulamalarla ilişkisi) izlemiş mi, yani A-B-C-D sırası izlenmiş mi? İzlenmiş ise ne kadar izlemiş ne kadar izlememiş. İzlenmesi gerekir miydi?
3. Peki bu metinde içerikle ilgili ilgini çeken başka neler var?

Eğer kendi yanıtlarını yazmayı bitirdiysen, benim yanıtlarım şöyle, bakalım senin yanıtlarınla uyuyor mu?

The National Campaign’in “**Koruyucu Ailelik Sisteminde Yaşayan Gençlerin Hamileliğin Engellenmesi**” isimli politika belgesi daha başlığından itibaren meselenin ne olduğunu ortaya koyuyor. Belli ki koruyucu ailelik sisteminde yaşayan gençlerin hamile kalması bir sorun ve politika belgesi bu sorunun nedenini, önemini ve çözümünü ortaya koymak; ayrıca bunların mevzuat ve uygulamaları ile ilgisini belirginleştirmek için yazılmış.

Metnin en önemli kısmı başlık ise, ikinci önemli bölümü sorunun ortaya koyulduğu bölümdür ve bu bölüm daima ilk paragrafta yer almalıdır. Örnek politika belgemizde de durum farklı değil; yani A olarak gruplandırıdığımız ilk bölüm sorunun ortaya koyulduğu bölüm olmalıdır. Olmuş da. Bu bölümde bir şey ilgini çekti mi? Sorunu tanımlayan “Bu bağlamda koruyucu ailelik altında ya da koruyucu ailelik altına girecek olan gençlerin erken hamileliğini ve halihazırda hamile kalmış olanların tekrar hamile kalmalarını engellemek önemli bir başlangıç noktası olabilir.” cümlesi paragrafın sonunda yer almış. Genelde sorunun ortaya koyulduğu cümle, sorun paragrafının ilk cümlesi olur. Çünkü karar vericiler dahil, neredeyse bütün okuyucular, ilk olarak bir metnin önce başlığı daha sonra da ilk cümlesini okurlar. Haber metinleri bu şekilde hazırlanır ve bu durum sadece geleneksel değil sosyal medya için de geçerlidir. Peki neden böyle yapılmamış? Yanıtımı okumadan bir düşünmeni rica ediyorum. Düşündün mü? Bir yanıtın var mı?

Politika belgesini yazan kişi ya da grup bir tercihte bulunmuş. İlk paragrafta önce bazı bilgileri vermiş, bunları biriktirmiş ve yukarıdaki özet cümlemizi bir sonuç olarak ortaya koymuş. Metinlerde ters ya da düz piramit yöntemleri kullanılabilir. Bu yöntemler paragraf içlerinde de kullanılabilir. Yani bazen meselenin özü en başta verilip ayrıntılara daha sonra girilir bu ters piramittir. Bizim metnimizin bütününde ters piramit yöntemi kullanılıyor, yani ilk paragraf konunun özünü veriyor, metin ilerledikçe konu açıklanıyor. Ancak ilk paragrafın kendi içerisinde düz piramit yöntemi kullanılmış. Tekrar soruyorum sence neden?

Farkındaysan politika belgemizin ilk paragrafı grafik olarak yalnız başına durmuyor, hemen yanında bir kutu var. Bu kutuda ne yazıyor: *“Ergenlerin çocuk doğurması 2004 yılında vergi mükelleflerine 9.1 milyon dolara mal oldu. Bunun 2.3 milyar doları tamamıyla çocuk koruma servisleri ve koruyucu ailelikten kaynaklanan çocuk bakım harcamalarıyla ilişkilidir.”*

Burada hedef kitleye uygun kültürel bir durum söz konusu. ABD’de vergi bizdeki gibi maaşlardan kesilmiyor. Vatandaşlar vergilerini kendileri hesaplayıp kendileri ödüyorlar, bu da vergi konusunda ciddi bir farkındalık oluşturuyor. Bunu bilen politika belgesi yazarlarımız da soruna en çok ilgi çekebilecekleri vergi meselesini odağa yani kutuya yerleştirip bunu metnin en başına yerleştiriyorlar. Bunlar tesadüfi kararlar değil. Bizim kültürel yapımızda bu algılanmayabilir, hatta hoş algılanmayabilir, ancak bu metnin hedef kitlesi biz değiliz. Sonuç olarak sorun, grafik olarak metnin en başında hem ilk paragrafın içinde hem de onun yanındaki kutuda ele alınıyor.

Gelelim B yani ikinci paragrafa. Burada normalde sorunun neden önemli olduğu kısmın olması gerekir. Yazarlarımız çözüm yani önerileri buraya yerleştirmeyi uygun bulmuşlar. Bence uygun ya sence? Bence uygun çünkü sorunun neden önemli olduğu kısım birçok istatistiki bilgiyi içeriyor. Her metin bu kadar istatistiki bilgi içermek zorunda değil. Yazarlarımız okuyucuyu istatistiğe boğmadan önce, rahatlatmak istemiş, *“İşte bak bizim çözüm önerimiz bu.”* demiş, sonra istatistikler ile uzmanlığını konuşturup, meşruiyet sağlamış. C bölümü sorunun neden önemli olduğunu açıklamaya devam ediyor, yani sorunu çözmediğimizde başımıza nelerin geldiğini ortaya koyuyor, bizi sorunu çözmeye zorluyor, itiyor.

Gelelim son bölüme. D kısmında mevzuat ve uygulamalar ile bağlantı kuruluyor. Yani ideal omurga omurların yeri biraz değiştirilmiş olsa bile sağlanmış. Elimizde dört başı mamur bir politika belgesi var. Katılıyor musun?

Bu noktadan itibaren iş sana düşüyor. Peki sen kimsin? Varsayalım ki örgütünün savunuculuk sorumlusun. Açık konuşalım, bugüne kadar savunuculuğun ne olduğunu bilmeyen, ancak bu işi yapmak için işe alınmış birçok sorumlu ile karşılaştım ve onlara eğitim verdim. Öyle ise diyelim ki sen kurumunun, savunuculuk ve politika belgesi konusunu araştırmak için görevlendirdiği kişisin. Kitapçığın tamamını okudun. Şöyle bir arkana yaslan ve kendine bir yol haritası çıkar. Elbette ben sana bir yol haritası çıkardım, yine de onu okumadan kendi yolunu seçmeni öneririm.

Ben olsam ne yapardım? Öncelikle kurumumda beni bu konuda görevlendiren kişilere bu kitapçıktan yola çıkarak kısa bir sunum hazırlardım. Sunumunun daha kapsamlı olmasını istersen STGM için hazırladığım “İletişim Temelli Savunuculuk” eğitimine online ve ücretsiz olarak katılabilirsin: <https://www.stgm.org.tr/sivil-toplum-okulu-stok/104-iletisim-temelli-katilim-savunuculuk>

Kurumundaki yetkililer artık konunun özüne hakimler. Şimdi sıra politika belgesini hazırlayacak bir ekip oluşturmaya geldi. Politika belgesi bir iki kişi tarafından yazılabilirse bile, politika belgesi için gerekli hazırlık bir ekip gerektirir. Bu hazırlık sırasında alınması gereken kararlar vardır. Bu kararlar ekip içinde hazırlanmalı ve kurumun ilgili kişilerince onaylanmalıdır. Bu aşamalardan tek tek geçilmeden yazılacak politika belgeleri hüsrarla sonuçlanır.

Bu aşamaları aştın, geldik politika belgesinin yazılma aşamasına. Bu kısmı oluşturduğun küçük grupla yürütmeni öneririm. Politika öneri listenizi oluşturmuş, bunları öncelik sırasına dizmiş, bir tanesini seçmiş ve onun üzerine politika belgesi yazmaya karar vermişsiniz öyle değil mi? Şimdi aşağıdaki soruları yanıtlama zamanı.

- ⦿ Sorun: Yasa, yönetmelik ve/ya da kamu idaresi hizmetinde önerdiğiniz değişiklik ile hangi sorunu çözeceksiniz?
- ⦿ Sorun neden önemli: Bu sorun çözülmezse bunun olumsuz etkileri neler olacaktır?
- ⦿ Çözüm: Bu sorunun çözülmesi için öneriniz nedir?
- ⦿ Mevzuat: Çözüm ve mevzuatı birbirine bağlamak.

Dört sorunun yanıtını tek tek hazırlamalısın. Sorunun (*çözmek istediğin kamu politikası alanı*) nedir, sorunun neden önemli, çözüm önerin/önerilerin nelerdir, tüm bunların mevzuat ve uygulamalarla ilişkileri nasıl kurulur? Bence en zor kısım bu. Politika belgesi yazmak ne kadar teknik ise söz konusu soruların yanıtlanması son derece politik ve stratejik kararlardır ve asla tek bir kişinin üzerine yüklenemezler, kurumsal olarak alınmalıdırlar.

Gelelim ikinci zor adıma. İlgilendiğiniz onca kamu politikasının içinden politika önerilerinizi seçtiniz ve bunları bir sıraya koydunuz. Dört ana sorunun yanıtını verdiniz, elbette yazılı olarak. Politika belgesi yazmak sadece bir zihin egzersizi değildir, her aşama yazıya geçirilmeli ve ilgili kişilerce ortak kararlar haline dönüştürülmelidir.

Elinde dört sorunun yanıtları da mevcut. Şimdi sadeleşme zamanı. Metinde sadece ve sadece mutlaka söylemeniz gerekenleri tutacaksınız! Bu sadeleşme yazdığınız metni en az üç kez gözden geçirmeniz anlamına gelir. Diyelim ki metninizi yeterince kısalttınız ve sıradan bir insan okuduğunda anlayabileceğini düşünüyorsunuz. Şimdi görüntüsüne çeki düzen verme zamanı geldi. O zaman:

- ⦿ Ekip çalışmanıza geri dönüp, birbirinize verdiğiniz geribildirimler doğrultusunda politika belgenizi en son haline getirin.
- ⦿ Çarpıcı bir başlık (*ve alt başlıklar*) bulun.
- ⦿ Belgenin tüm bölümlerinin yerli yerinde olup olmadığını gözden geçirin.
- ⦿ Belgenin görünümünü bu kitapçıkta maddeleri göz önünde bulundurarak denetleyin (*grafikler, kutular, istatistikler, vs...*)
- ⦿ Belgeyi daha ikna edici kılmak için neleri değiştirmeniz gerekiyor?

Hayır işimiz daha bitmedi. Metni, konu ile ilgisi olmadığını düşündüğünüz kim varsa (ör. *arkadaşlarınız, aile bireyleriniz*) onlara okutun. Görüşlerini dikkatle dinleyin ve not edin. Metni onlar anlamadıysa, karar vericiler de anlamayacaktır. Unutmayın, karar vericiler sizin ilgilendiğiniz alana ilgi duysalar bile günün sonunda konunun uzmanı olmak durumunda değillerdir.

Politika belgenizi yakınlarınızdan aldığınız geribildirimler doğrultusunda düzeltmeden kurum yetkililerinizle (*paydaşlarınızla, vs..*) paylaşmanızı kesinlikle önermem.

Son sınav genellikle kurum içinde yaşanır. Uzun metinlerin ve raporların kıymetli olduğu bilgisiyle yetiştirilmiş nesiller olarak, politika belgenizin çok kısa olduğu savı ile savaşmak durumunda kalabilirsiniz.

Şu anda kendini yalnız hissediyor, politika belgesi yazmanın uzmanlığın dahilinde olmadığını düşünüyor olabilirsin. Suya girmeden yüzme öğrenmek mümkün değildir. Ne kaybedebilirsin ki? Bence denemelisin. Hiçbir şey kaybetmeyeceğin gibi çok şey kazanacağını sana garanti ediyorum. İlk denemelerinde, belki elinde istediğin gibi bir politika belgesi olmayabilir. Bir kurumun politika önerileri üzerine konuşmaya başlaması ve bunları önceliğe dönüştürmesi bile çok kıymetlidir. Bir yerden başlamak gerekiyor. Kolay gelsin.

SONSÖZ

Şu anda kendini daha da yalnız hissediyor olabilirsin. Yok hissetmiyorsan, hemen çalışmaya başlayabilirsin. Eğer hissediyorsan sana iki önerim olacak.

Savunuculuk ya da lobicilik söz konusu olduğunda ilaç ve maden sektöründen şahane örnekler vermek mümkün. Çünkü özel sektör hem maddi kaynakları hem de hukuki danışmanlık alma kapasiteleriyle en iyi politika belgelerini hazırlama imkanlarına sahipler. İnternet üzerinden bu tür örneklerle bakmanı ve hatta onları taklit etmeni öneririm. Elbette içeriklerini ve duruşlarını değil. Bu ilk önerimdi.

Gelelim ikinci önerime; Gökçer Tahincioğlu'nun yazıp Hafıza Merkezi'nin yayınladığı "*Çünkü Umurumuzda, 11 Sivil Toplum Başarısı*"⁸ kitabını okuman. Bu kitap, zaman zaman hepimizin düştüğü yalnızlık ve çaresizlik hissini su gibi silip götürmekle kalmıyor, aynı zamanda hakları izlemenin en güzel tarihini yani geçmişimizi hatırlatarak geleceğe umutla bakmamızı sağlıyor. Peki, moralini yükseltmenin yanı sıra sana ne gibi bir faydası olabilir bu kitabın?

Öyleyse örnekle açıklayayım. On bir başarı arasından bir tanesini seçmek her ne kadar zor olsa da, eğer senden politika önerilerini önceliklere dönüştürmeni beklediysem kendimden de aynı çabayı göstermeyi beklemeliyim. Gel on birinci başarıyı ele alalım. Neden mi? "Neden" sorusu bence sivil toplumun altın sorusudur, bir de çocukların. Çünkü sivil toplum örgütleri de aynı çocuklar gibi soruları en saf haliyle sormaya devam eden belki de yegâne yetişkin grubudur. Aman bilim insanları ve sanatçıları alındırmayalım.

Neden 11 Sivil Toplum Başarısı'ndan sonuncusunu ele aldım. Metnin ilk paragrafı soruyu kendisi yanıtlıyor:

⁸ <https://hakikatadalethafiza.org/wp-content/uploads/2022/06/Cunku-Umurumuzda-11-Sivil-Toplum-Basarisi.pdf>

“İş kazası” yerine “İş cinayeti” tanımının kullanımını yaygınlaştıran İSİG Meclisi, 2021’e kadar geçen 10 yıllık sürede birçok ilke imza attı. Hazırladığı veriler, düzenli olarak soru önergelerine dönüştü, TBMM’ye yansıdı. Sayesinde, asbestin sadece sanayi bölgeleri, tersane alanları ile sınırlı bir tehlike olmadığı, kent yaşamını da yakından ilgilendirdiği ülke gündemine girdi. Kadınların iş cinayetlerinde bile görünmez olduğunu, çocuk işçileri, mültecileri gündeme getirdi.⁹

İSİG yani İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG) Meclisi’nin başarılarının yanı sıra, kuruluşuna neden olan koşulları da paylaşan bu başarı öyküsü hem savunuculuğu anlatmak hem de insan haklarını izleyip bunun sonucundaki verileri bir politika belgesiyle taçlandırmak isteyen sizler için iyi bir örnek çünkü.

Bu soruya daha ayrıntılı yanıt vermeden önce sana üç tane soru yönelteceğim. Başımıza ne geliyorsa meraktan geliyor değil mi? Eğer *“Kendimi hiç de yalnız hissetmiyorum, politika belgemi hazırlama çalışmalarımaya hemen başlamak istiyorum!”* seçeneğini işaretlemiş olsaydın, şimdi hiç bu sorularla uğraşmazdın değil mi?

- Bir insan hakları izleme çalışması yapmayı ya da raporu hazırlamayı düşünüyorum, acaba politika belgesi oluşturmak için neye dikkat etmeliyim?
- Politika Belgesi’nin insan hakları izleme çalışmalarımaya katkısı ne olacak?
- İnsan hakları izleme raporları hazırlarken, buradan bir politika belgesi de çıkacak şekilde bir yaklaşımı nasıl uygulayım?

Elbette yöntemimiz değişmedi, şimdi sen bu soruların yanıtlarını ben vermeden önce kendin yanıtlıyorsun ki, birazdan benim verdiğim yanıtlarla karşılaştırabileşin.

Gelelim biraz önceki sorumuza: İSİG Meclisi’nin başarı öyküsü hem savunuculuğu anlatmak hem de insan haklarını izleyip bunun sonucundaki verileri bir politika belgesiyle taçlandırmak isteyen sizler için iyi bir örnek çünkü:

⁹ Çünkü Umurumuzda: 11 Sivil Toplum Başarısı, Gökçer Tahincioğlu, Hakikat Adalet ve Hafıza Çalışmaları Derneği Yayınları, s.153

1. Öncelikle mesleğini doğru uygulayan, iyi bir gazeteci tarafından yazılmış. 5N1K kuralına uyuyor, yani “Ne oldu? Nasıl oldu? Neden oldu? Nerede gerçekleşti? Ne zaman gerçekleşti? Kim(ler) hakkında?” sorularının tamamına yanıt veriyor. Ayrıca çok geniş kitlelerin okuduğu zaman anlayabileceği basit bir dili var. Konu üzerinde çalışan uzmanların görüşlerinden alıntılara yer vermiş, kaynak göstermiş.
2. İzlemenin ne kadar geniş bir zaman dilimine yayıldığını gözler önüne sermiş. İzlemenin, tek bir sürecin değil, birçok sürecin bir arada ya da sırasıyla yürütülerek yapıldığını ortaya koymuş.
3. İSİG’in “Hazırladığı veriler, düzenli olarak soru önergelerine dönüştü, TBMM’ye yansdı.” cümlesinde belirtildiği gibi, izlemenin sadece veri toplamak ve bunları değerlendirmek değil, savunuculuğa temel hazırlamak için yapıldığını anlatmış.

“Çünkü Umurumuzda, 11 Sivil Toplum Başarısı” kitabından, 11. başarı örneğini okuduğumu varsıyorum. Şimdi gel biraz önceki soruları bir de bu metni okuduktan sonra, daha farklı bir gözle yanıtlamaya çalışalım.

- Bir insan hakları izleme çalışması yapmayı ya da raporu hazırlamayı düşünüyorum, acaba politika belgesi oluşturmak için neye dikkat etmeliyim?
- Politika Belgesi’nin insan hakları izleme çalışmalarına katkısı ne olacak?
- İnsan hakları izleme raporları hazırlarken, buradan bir politika belgesi de çıkacak şekilde bir yaklaşımı nasıl uygulayım?

Öncelikle belirtmeliyim ki, bu eğitimi aldıktan ve dörtlü omurga yaklaşımını benimsedikten sonra, sadece politika belgesi değil yazacağın bütün metinlere bakışın değişmiş olmalı. Çünkü “Sorun ne, neden önemli, çözüm nedir ve bunların mevzuat ve uygulama ile bağlantısı nasıl kurulur?” soruları aslında bütün karar vericilerin bir noktada kendilerine sormaları ve yanıtlamaları gereken sorulardır. Sen bu soruları yanıtlayarak, karar vericilerin önüne geçmiş oluyorsun. Demem o ki, daha hak izleme çalışmalarına başlamadan söz konusu soruları aklında tutar, bu yaklaşımla izleme çalışmalarına başlarsan, en sonda gerçekleşecek politika belgesi yazımına gelmeden soruların yanıtlarını almaya başladığını görürsün.

Yani, bir insan hakları izleme çalışması yapmayı ya da raporu hazırlamayı düşünürken, bu süreçlerin sonunda bir politika belgesi oluşturacağını en başından itibaren bildiğin için “*Sorun ne, neden önemli, çözüm nedir ve bunların mevzuat ve uygulama ile bağlantısı nasıl kurulur?*” sorularını doğal olarak aklında bulunduracak ve farkına varmadan politika belgenin içeriğini hazırlamış olacaksın.

İnsan haklarını neden izliyorsun? Amacın, veri biriktirme ve farkındalık oluşturmanın ötesinde, savunuculuk yapmak yani tüm bu verileri kamu politikalarını oluşturmak, karar verme süreçlerine katılmak için kullanmak ve en sonunda da karar vericileri bu bağlamda etkilemek ise, hazırladığın politika belgesi insan hakları izleme çalışmalarının vardığı son nokta olacaktır.

Tekrar tekrar belirttiğim gibi, eğer izleme çalışmalarının en başından itibaren bir savunuculuk bakış açısına sahip olursan, politika belgesi yaptığın tüm çalışmaların doğal sonucu olacaktır.

İSİG Meclisi'nin başarı öyküsü, “*iş kazası*” yerine “*iş cinayeti*” tanımının kullanılmasının yaygınlaştırılması aracılığıyla farkındalık oluşturmanın yanı sıra, daha İSİG kurulmadan bile amacın işçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanmasının yanı sıra bunun mevzuat ve her türlü uygulamalarına yansımaları olduğunu anlatıyor. Yani bir tersanedeki uygulamanın düzeltilmesi değil, Türkiye'deki bütün tersaneler ve benzer bütün üretim yerlerinde işçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanması temel alınıyor.

Bu örnek, hatta kitaptaki diğer 10 örneği okuduktan sonra da politika belgesi yazmanın uzmanlığın dahilinde olmadığını düşünüyor olabilirsin. Tekrarlıyorum, suya girmeden yüzme öğrenmek mümkün değildir. Ne kaybedebilirsin ki? Bence denemelisin. Hiçbir şey kaybetmeyeceğin gibi çok şey kazanacağını sana garanti ediyorum. İlk denemelerinde, belki elinde istediğin gibi bir politika belgesi olmayabilir. Bir kurumun politika önerileri üzerine konuşmaya başlaması ve bunları önceliğe dönüştürmesi bile çok kıymetlidir. Bir yerden başlamak gerekiyor. Öyle ise, kolay gelsin.

Murat Çekiç için

Yıl 2008. Türkiye'deki ilk kapsamlı savunuculuk eğitimlerini veren ekibin bir parçasıyım. Savunuculuk kavramı dillere henüz yabancı. Sürekli bir konuyu savunma ile karıştırılıyor [ki hala öyle]. Savunuculuk Politika Belgesi kavramı ise neredeyse hiç kullanılmıyor, böyle bir belgeden söz edilince daha çok uzun uzun raporlar anlaşılıyor.

O zamanlar Murat ile uzaktan tanışıyorduk. Sonra Savunuculuk Seminer Programı'nın ilk öğrencilerinden oldu. İki yıldan uzun sürdü bu çalışma. Zaman içinde harika bir arkadaş grubunun içinde bulduk kendimizi. Londra'da düzenlediğim, kendisinin de katıldığı Toplumsal Uyum eğitim gezisinden dönüşte zona olduğumu belirtirsem, onu tanıyan herkesin yüzünde eminim o tatlı gülümseme belirir.

Birlikte harika vakit geçirdik, çok çalıştık, çok eğlendik. En son işimiz oldu bu kaynak kitap. Hem dobra hem de kibar olabilirdi. Taslağı okudu: "Fehmicim eline sağlık. Okudukça ufuk açan çok yararlı bir çalışma olmuş. Okuyan herkese bir şeyler katacak. Özellikle üslubunun son derece dostane olması okumayı çok kolaylaştırıyor."

Tasarlanmış halini göremeden...

Sağolasın gülüm.

